

Odotettu Soile ja Heikki Kaukorannan ynnä Jukka Kemppisen sarjakuva-antologia Sarjakuvan maailmat on nyt putkahtanut ulos painokoneista.

Otavan kustantamassa kirjassa on 224 sivun verran otteita 16 eri sarjakuvantekijän töistä.

Toimittajien tavoitteena on ollut koota kirj-an lähinnä sellaisia merkittäviä piirtäjiä, joita ei suomenkielellä ennestään tunneta.

MERKITTÄVÄ JOUKKO

Mukana olevien piirtäjien joukko onkin mahtava. Varsinaisina helmiä on kaksi klassikkoa, joita jostain käsittämättömästä syystä ei ole ennen julkaistu suomeksi. Nämä kaksi ovat George Herrimanin vuosina 1910-44 ilmestynyt Krazy Kat ja Crockett Johnsonin Barnaby.

Edellinen on jokaiselle sarjakuvan harrastajalle tuttu, mutta jälkimmäinen ehkä ei.

Barnaby on näennäisestä tuntemattomuudestaan huolimatta ansainnut paikkansa sarjakuvan historiassa. Sarja saattaa näyttää tapahtumiltaan ja piirroksiltaan köyhältä, ainakin pikaisesti ja päällisin puolin vilkaistuna.

Todellisuudessa se on kuitenkin täynnä tapahtumia, hienoa grafiikkaa ja huumoria. Vaikkakin hiukan sisäkkäskasvanutta.

Barnaby on esimerkki sarjakuvasta jota pitää lukea. Sen alkuun pitäisi laittaa varoituskyltti: LÄPILUKSU KIELLETTY!

Harvinaista on myös se, että tähän sarjakuvaan sekä soni- että kuuluu ladottu teksti. Tekst on oleellinen osa sarjan grafiikkaa ja sisäistä jännitettä.

Barnabyyn täytyy joskus palata laajemminkin Sarjainfossa!

UUTTA JA VANHAA

Mukana on siis muutamia klassikkoja mutta ennen kaikkea nykyisiä suuruuksia. Sarjakuvan historian kehityksen huomaa piirtäjien kotimaista.

Sarjat on sijoitettu piirtäjän syntymävuoden mukaan vanhimmasta nuorimpaan. Klassikot ovat amerikkalaisia ja nykyiset piirtäjät eurooppalaisia.

Näinhän se on.

Toimittajat mainitsevatkin, että antologiaa voi käyttää piakkoin ilmestyvän Kaukoranta-Kemppisen Sarjakuvat-kirjan toisen täydennetyt painoksen ohjeslukemistona.

PRATT!

Vaikka italialainen Hugo Pratt on Suomessa Non Stop-lehden ansiosta jo hiukan tunnettu, on hänen ottamisensa antologiaan erittäin perusteltua.

Non Stopissa ei hänen upea grafiikkansa pääsyt oikeuksiinsa. Ja se on Pratin sarjakuvien merkittävin puoli.

Antologiaan on valittu hänen albumistaan L'uomo della Somalia katkelma. Tämä albumi joka useimmissa maissa tunnetaan nimellä Eedenistä länteen on hyvä esimerkki Pratin voimakkaista ja näyttävistä piirroksista.

Tyyli selkeys ja jyrkkyys pääsee todella oikeuksiinsa. Tarinan aina läsnä oleva mystinen ote ei välity niin selvästi kuin pitäisi.

Mutta sehän on mahdotonta antologiassa, jossa on vain ote albumista.

Yksi virhe on Pratin kohdalla tehty. Mustavalkoisen version sijasta on julkaistu väriversio. Tämän tarinan väritys on alkuperäisenä upea pastellisävvyinen, mutta mustavalkoiseksi kuvattuna se menee osin puuroksi.

Sama virhe on muutamissa muissakin jaksoissa, pahimmin häiriten Gazan kohdalla. Gaza nimittäin käytetään runsaita ja kirkkaita värejä. Hänen työnsä mustavalkoisena peittää tehokkaasti taitavan piirustuksen.

Tämä ei ole toimittajien, vaan painon virhe. Kaikista töistä oli hankittu mustavalkoiset filmit, mutta kirjapainossa osa niistä katosi. Näin ollen sarjat kuvattiin albumeista tai Pilote-lehdestä. Neliväri-versioista.

Regis Francin kohdalla voi eräissä kohdin nähdä kuvattaessa paperin toisella puolella olleen tekstin. Paino on myös sotkenut pari kertaa sivujen järjestyksen. Spiritissä ja Prattissa on kummassakin kaksi sivua vaihtanut paikkaa keskenään. Tekeville sattuu.

SUURUUKSIA VAAN EI SUOMESSA

Mualla maailmassa tunnettuja ja pidettyjä piirtäjiä ovat antologiassa mukana olevat Lauzier, F'Murr, Regis Franc, Milo Manara ja Guido Buzzelli.

F'Murr ja Regis Franc edustavat tyyliä jota on myös luettava tarkkaan. Heillä on kokonaisilmaisu erityisen tärkeää.

Ei ole merkittävä vain se mitä kuvissa tapahtuu tai mitä sanotaan. Lukijan tulee katsoa mitä kuvissa ja repliikeissa ei tapahdu, lukijan tulee antautus tunnelman vietaväksi.

Miettikäänpä antologiaa lukiessanne minkälaisia tunnelmia ja jännitteitä eri piirtäjät luovat.

Niillä on kehittyneessä keskieuropalaisissa traditiossa meidän leveysasteillamme totuttua suurempi merkitys.

Vaikka tulkitsemme kuinka tiukalla seuralalla, on myönnettävä että tekijät ovat onnistuneet valinnassa erittäin hyvin.

Mukaan mahtuu vain yksi sarja joka ei mielestäni sinne kuuluisi, Cliff Sterretin Polly kavereineen. Se ei nouse ilmaisultaan eikä sarjakuva-historialliselta merkittävydeltään muiden tasolle.

MITÄ JÄI POIS?

Antologian ulkopuolelle jäi sitten tietysti mahtava joukko hyviä sarjakuvia. Meillä tuntemattomien korkealaatuisten sarjakuvien määrä on mahtava ja siitä on hyvä ammentaa.

Silti haluan mainita muutaman sarjan joka olisi puoltanut paikkaansa antologiassa.

Argentiinalaiset Jose Munoz ja Carlos Sampayo tekevät graafisesti sävyyttävää, suorastaan surrealistis-expressionistista työtä. Joku Joen baari olisi mahtunut hyvin mukaan, se olisi viepä voitu julkaista kokonaisena.

Ranskalainen Jacques Tardi niirtää myös upeasti, hänen Manhattaninsa olisi sarjakuvanovellina mahtunut joukkoon. Hiukan samaa graafista tyyliä ovat Didier Comenin sarjakuvat.

Ranskalaiset Gotlib ja Reiser olisivat tuoneet mukaan todella puerevaa mustaa huumoria. Mutta ehkä Reiser olisi ollut hiukan liian rajua suomalaisille.

Sci-fi puuttuu kokonaan. Se on ihme, koska se on kasvavassa suosiossa oleva genre. Jugoslavalaisranskalainen Enki Bilal ja ranskalainen Moebius olisivat tuoneet sävyyksen.

HUOLELLISTA TYÖTÄ

Kirja on kirjapainon mokauksia lukuunottamatta huolellisesti tehty. Siinä on hoidettu viimeisen päälle kaksi keskeistä asiaa: käännös ja teksta.

Käännöksistä en keksinyt mitään huomauttamista, vaikka parhaani yritin. Rimat yli mennään komeasti.

Kalervo Palsan tekstaukset ovat myös täysosumia. Hän on aivan oi-

tävän hyvin onnistunutkin.

Mielestäni vaativimmat Lauzier ja Herriman on tehty hienosti. Mainiosta Poqosta mukaan valittu jaks on valitettavasti sellainen, että siinä ei ole päästy leikkimään puhekuplilla parhaaseen malliin.

Olisin itse halunnut nähdä vaikkapa Poqon entisen sirkuskarhun kuplat Palsan kynästä lähteneenä.

SUOSITELLAAN LÄMPIMÄSTI!

Kaiken kaikkiaan kirjaa voi suositella lämpimästi kaikille sarjakuvaseuran jäsenille. Se on paketti joka pitäisi olla kaikkien kirjahyllyssä.

Onhan siinä ensi kertaa suomeksi monia maailman johtavia sarjakuvan huippuja.

Edelleen lukijoilla on mahdollisuus oppia enemmän sarjakuvasta. Sen monipuolisuus ja monimuotoisuus tulee entistä selvemmin esiin. Samalla voi oppia, miten eri piirtäjät luovat tunnelman.

Toisaalta antologia tekee surulliseksi. Sen osoittamat käyttämättömät mahdollisuudet paljastavat meikäläisen sarjakuvien kustannuspolitiikan lyhytnäköisyydestään ja vaihtoehdottomuudessaan entistä selvemmin.

Mitähän utta ei haluta tuoda markkinoille koska Asterix ja Lucky Luke myyvät hyvin.

Uskoakseni nykyinen paikallaan-polkeminen ei ole kustantajillekaan pidemmän päälle eduksi. Täytyy uskaltaa kokeilla jotain uutta.

Otavan kädenojennukseen hyvän sarjakuvan ystäville on syytä tarttua ja hankkia tämä kirja.

HEIKKI JOKINEN

PS Suomen sarjakuvaseura myy jäsenilleen antologiaa alennettuun hintaan. Voit joko hakea sen toimistolta 60 mk:lla tai maksaa 67 markkaa seuran postisiirtotilille ja saada kirjan postissa. OVH on 78 mk.